

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Erasmus + CBHE Library Network Support Services (LNSS): modernising libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming library services (LNSS), proiect nr 561633-EPP-1-2015-1-AM-EPPKA2-CBHE-JP

Engleză pentru scopuri specifice

Modulul 8 Politică de dezvoltare a colecțiilor de bibliotecă
Termeni și definiții

Formator: Aculina MIHALUTA, BȘ USARB

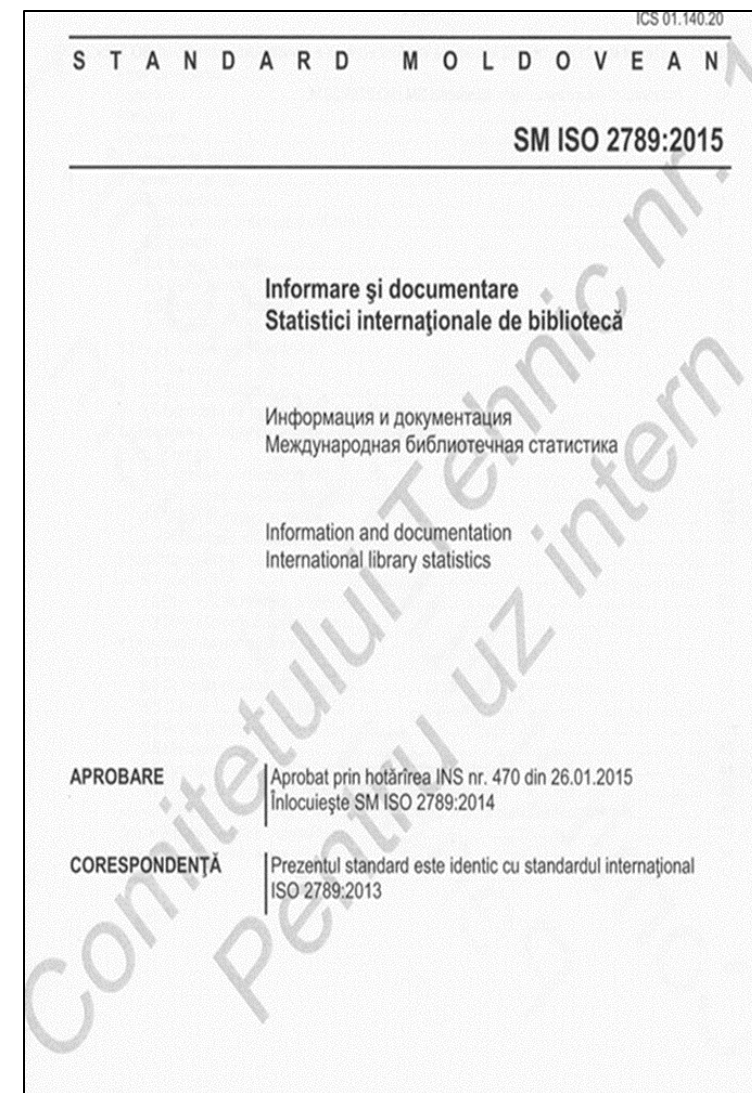
Potrivit accepțiunii actuale, colecțiile unei biblioteci sunt constituite din *documente*. În literatura biblioteconomică contemporană s-a înlocuit termenul de publicație/document cu cel de *resură*.

1. Resursa este tratată ca entitate tangibilă sau intangibilă care cuprinde conținutul intelectual și/sau artistic și este concepută, produsă și/sau publicată ca o unitate, care constituie baza unei descrieri bibliografice separate. Resursele includ text, muzică, imagini fixe și în mișcare, grafică, hărți, înregistrări audio, video, date electronice sau programe, inclusiv cele publicate în serie. [IFLA, ISBD, 2011].

2. În normele de catalogare RDA (Resource Description and Access) - *Descrierea resursei și acces* termenul de *resursă* se referă la o lucrare, expresie, manifestare sau un element. Termenul include nu numai o entitate individuală, dar se poate referi și la o entitate concretă (ex. o casetă audio) sau intangibilă (site Web). [RDA: Glossaire, 2012].

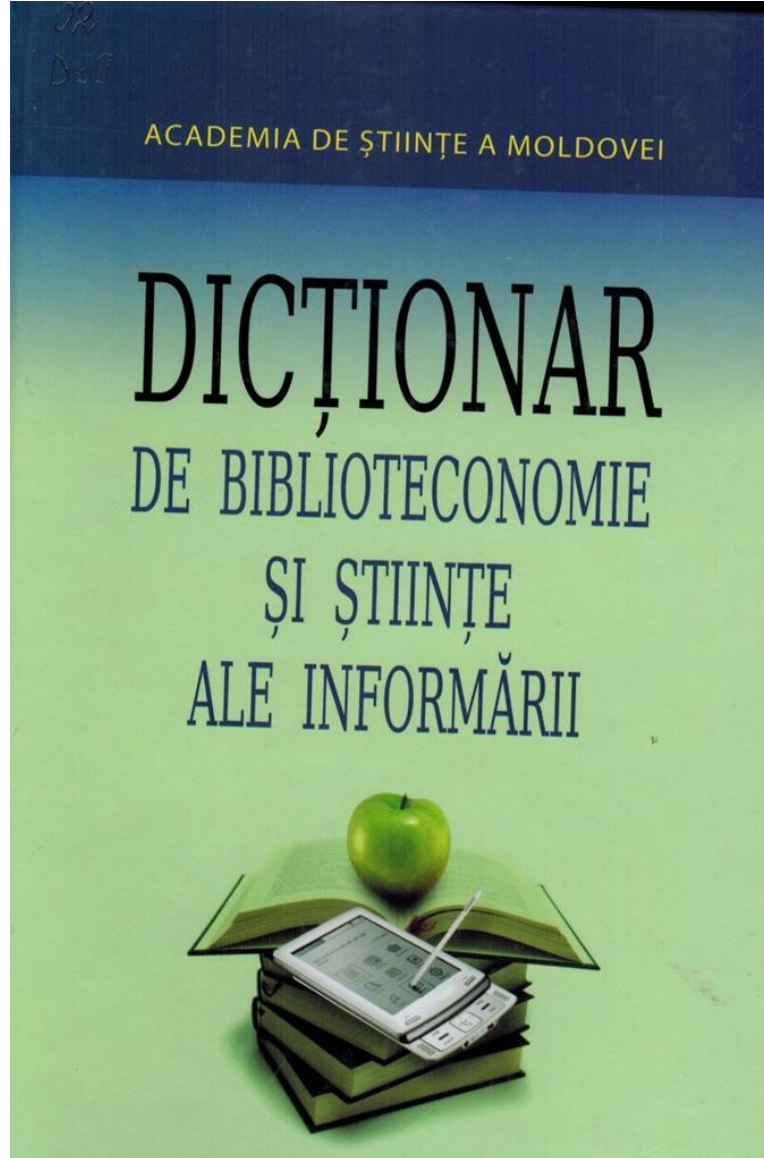

- În înțeles biblioteconomic, *resursa* este o informație înregistrată, care poate fi tratată ca o unitate într-un lanț documentar, indiferent de forma sa materială și caracteristicile sale.
- Potrivit standardului SM ISO 2789:2015 Informare și documentare. Statistici internaționale de bibliotecă, în vigoare în biblioteci există următoarele tipuri de documente specifice: *cărți, publicații în serie, manuscrise, muzică tipărită, microformate, documente cartografice /audiovizuale/grafice și documente electronice*. Capitolul 2 *Termeni și definiții* conține definiții pentru majoritatea elementelor ce constituie un serviciu de bibliotecă (subcapitolul 2.3 *Colecții*).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Preocupările terminologice de specialitate ale organismelor internaționale ilustrează necesitatea modernizării și actualizării cadrului terminologic în domeniul infodocumentar. Căutarea și folosirea rațională a termenilor propuși de IFLA, și de organismele de standardizare internaționale și naționale, precum și a termenilor utilizați de specialiștii din domeniul biblioteconomiei și informării documentare a fost obiectivul principal pentru echipa de bibliotecari ai Bibliotecii Științifice Centrale a AȘM în alcătuirea **Dicționarului de biblioteconomie și științe ale informării**, apărut în 2014 și care conține 1978 de termeni în 5 limbi: română, engleză, franceză, germană, rusă.

2.3 Colecții. ISO 2789:2015 Siatistici internaționale de bibliotecă

- **Drept de acces** - dreptul de a accesa sau consulta colecțiile unei biblioteci

În ceea ce privește colecțiile electronice, biblioteca va asigura utilizatorilor săi acces permanent sau temporar la ele prin autorizare legală, licență, contract sau alte acorduri de colaborare.

- **Achiziție, adiție** - document sau articol adăugat unei colecții pe parcursul perioadei de referință

Achizițiile pot fi obținute, de exemplu, prin cumpărare, licență, depozit legal, digitalizare, prin donație sau schimb.

2. Drepturile de acces pot fi obținute de o bibliotecă propriu-zis, de un consorțiu și/sau prin finanțare din extern.

1. Cuprinde documente păstrate local, precum și cele accesibile la distanță, pentru care au fost obținute drepturi de acces.

**Colecție de bibliotecă -
toate documentele
puse la dispoziția
utilizatorilor de către o
bibliotecă**

3. Achiziția trebuie înțeleasă ca rezultat al unei selecții intenționate de documente, asigurarea drepturilor de acces și includerea în catalogul online sau alte baze de date ale bibliotecii.

Nu se includ link-urile la resursele din Internet pentru care biblioteca nu a obținut drepturile de acces prin acorduri legale (de exemplu, dreptul legat de depozitul legal), prin licențe sau prin alte acorduri contractuale sau de colaborare. La fel resursele gratuite din Internet, care au fost catalogate de bibliotecă și incluse în catalogul online sau o bază de date a bibliotecii.

Carte - document tipărit și format prin asamblarea/legarea paginilor (sub formă de codice)

Cărțile constituie și astăzi documentele cele mai răspândite în biblioteci. Producția mondială de cărți este în continuă creștere în pofida apariției altor medii de stocare a informațiilor. Se tipăresc numeroase cărți pentru loazir, dar și pentru studiu și cercetare. Din punct de vedere biblioteconomic, cartea este documentul neperiodic produs în mai multe exemplare, care conține cel puțin 49 de pagini în afara coperților și constituie o unitate bibliografică. Din această definiție trebuie reținute patru aspecte care diferențiază cartea de alte documente de bibliotecă:

- apariția neperiodică
- producerea mai multor exemplare
- numărul de pagini
- unitate bibliografică

Clasificarea cărților

Cărți științifice

Cărți științifice: lucrări de sinteză
(enciclopedii; dicționare,
tratate, manuale, cursuri
universitare)

monografii științifice: lucrările
elaborate în vederea obținerii de
titluri universitare sau științifice
(lucrări de licență/master/teze
de doctorat)

studii de specialitate

Cărți beletristice

1/3 din din producția anuală
mondială de cărți sunt cărți
beletristice

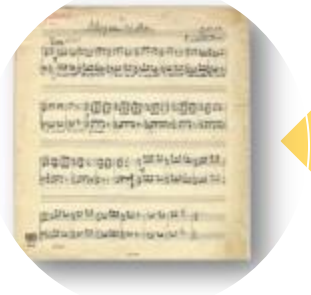
Cărți de artă

monografii artistice
(80-90% predomină textul)

albume de artă
(circa 90% imaginea

DOCUMENT CARTOGRAFIC - reprezentare convențională, la scară redusă, a fenomenelor concrete sau abstracte care pot fi localizate în spațiu și timp. Cuprinde documente cum ar fi hărți bi- sau tridimensionale, globuri, planuri, modele topografice, hărți în relief și reprezentări aeriene, dar exclude atlasele și orice documente cartografice în formă de codice, microfilme, în formă audiovizuală sau electronică.

DOCUMENT DE MUZICĂ TIPĂRIT- document al cărui conținut principal este reprezentarea muzicii, în general, sub formă de note. Un document de muzică tipărit poate fi prezentat sub formă de foi sau în culegeri.

DOCUMENT GRAFIC - document în care predominantă cu precădere imaginea. Documentul se prezintă mai curând ca o formă ilustrată decât lingvistică, muzicală sau cartografică. Această categorie cuprinde reproduceri sau originale artistice, fotografii, afișe, schițe, desene tehnice, etc., dar exclude documentele grafice în format codice sau în format micro, audio-video sau electronic.

MANUSCRIS - document original care este scris de mână sau dactilografiat. Volumele legate și alte elemente (fragmente, rulouri, autografe, etc.) se consideră ca document aparte.

BREVET - document oficial care acordă inventatorului dreptul exclusiv de utilizare sau de acordare a unei licențe pentru o invenție, completată de o documentație aferentă.

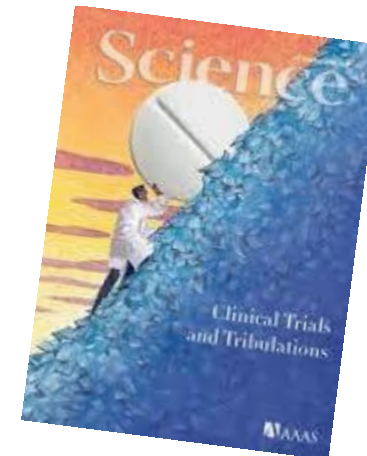
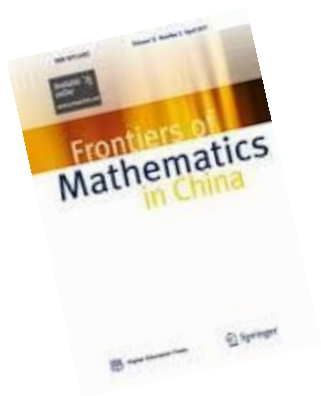
CĂRȚILE POȘTALE – ilustrate sau neilustrate sunt documentele tipizate de formă dreptunghiulară din carton subțire având spațiu alb rezervat pentru corespondență.

Publicațiile în serie, cunoscute sub numele de periodice, se bucură de interes major atât din partea lumii științifice cât și a celor preocupați de evenimente cotidiene

PUBLICAȚIE ÎN SERIE - document în formă tipărită sau nu, publicat în fascicule succesive, având de obicei o ordine numerică sau cronologică, pe o perioadă nedeterminată, indiferent de periodicitatea acestuia.

Clasificarea publicațiilor în serie

- În funcție de accesibilitate:

seriale de largă circulație: presa cotidiană (informații actualizate ce acoperă tot spectru economic, social, politic, cultural etc.); reviste ilustrate (informații generale și specializate realizate pe hârtie de calitate și frumos colorate care își au cititori specifici: copii, adolescenți, tineri, femei cât și alte categorii).

circulație restrânsă : revistele științifice (destinate cercetătorilor din anumite domenii de activitate).

- În funcție de cuprins seriale se împart în următoarele categorii: *ziare, reviste, anuare, calendare; almanahuri, publicații bibliografice, foi volante.*

REVISTELE sunt publicațiile seriale pe domenii specializate sau de informare generală care apar sub același titlu, la intervale, în general regulate (săptămânal, bilunar, bimestrial, trimestrial, semistrial, anual), compuse din mai multe articole și adresate unei categorii de cititori sau publicului larg.

ZIARELE - publicațiile în serie care conțin informații despre evenimentele curente de ordin general sau special, ale cărei părți individuale sunt rânduite cronologic și numerotate și care apare, de obicei, cel puțin o dată pe săptămână.

ANUARELE sunt tipuri de publicații seriale cu apariție anuală care cuprinde informații diverse: cifre și date pe subiecte diferite privind o anumite instituție, adrese ale persoanelor și organismelor editoriale, rapoarte și dări de seamă, studii științifice etc.

CALENDARELE sunt tipurile de publicații seriale care cuprind succesiunea zilelor unui an cu marcarea principalelor momente (aniversări, evenimente politice, culturale, științifice, istorice etc.).

ALMANAHURILE sunt compendii anuale cu sfaturi practice, fapte diverse, curiozități, statistice curente, date istorice, fenomene ale naturii, glume, sfaturi medicale /agricole/culinate etc.

DOCUMENTE AUDIOVIZUALE

Documente vizuale
(diapositive, microformate)

Documente sonore
(discuri, benzi magnetice,
casete)

Documente audiovizuale
combinat (filme sonore,
filme video etc.)

Documente în care sunetul și/sau imaginile predomină și care necesită utilizarea unui echipament special pentru a fi vizualizat și/sau audiat.

DIAPOZITIVELE sunt cadre de film pe suport transparent care conține imagini fotografice pozitive în alb-negru sau color destinate a fi proiectate pe ecran.

MICROFORMATELE reprezintă termenul generic pentru orice suport, în mod curent fișlul care conține microimagini obținute prin microfotografie, tehnică de reproducere fotografică la scară redusă a originalului.

MICROFILMUL este un microformat sub formă de rolă sau bandă având formatul standard de 16 mmX 35 mm.

MICROFIȘA este și ea un microformat sub formă de foaie dreptunghiulară care cuprinde una sau mai multe microimagini, formatul standard al microfisei este de 105 mmX 148 mm

DISCUL este un suport de format circulară pe care se înregistrează informația, de obicei din policlorulă de vinil presată sau discurile șerlac.

Notă: Primul disc audio a fost inventat în 1887

BANDA MAGNETICĂ este o bandă din material plastic, acoperită cu oxid magnetic care servește la înregistrarea, conservarea și redarea semnalelor sonore și vizuale.

Notă: Prima bandă magnetică a fost brevetată în 1928

CASETA AUDIO este compusă dintr-un container cu două miezuri identice (bobine) pe care este rulată o bandă magnetică audio fiind utilizată pentru înregistrarea/reproducerea unui sunet.

CASETA VIDEO este compusă dintr-un container cu două miezuri identice (bobine) pe care este rulată o bandă magnetică video.

Notă: Prima înregistrare video alb-negru a fost făcută în 1951, de o firmă americană

COLECȚIE ELECTRONICĂ - toate resursele în formă electronică din colecția bibliotecii,
fie create inițial în formă digitală sau digitizate

Baze de date

**Publicații periodice
electronice**

**Colecția electronică
cuprinde:**

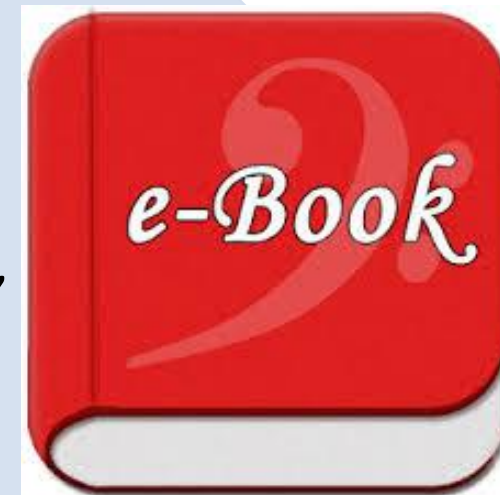
Documente digitale

**Resurse gratuite din Internet.
Resursele pot fi interconectate,
instalate la stațiile de lucru
independente sau stocate pe
suporturi fizice**

CARTE ELECTRONICĂ (EBOOK) - document electronic ce nu poartă un număr de serie standard, licențiat sau nu, în care textul ocupă un loc preponderent și care poate fi considerat ca echivalent al cărții tipărite (monografie)

- Utilizarea cărților electronice este în multe cazuri dependentă de un dispozitiv anume și/sau un program special de citire sau vizionare.
- Cărțile electronice pot fi împrumutate utilizatorilor fie pe un suport portabil fie prin transmiterea conținutului către computerul utilizatorului sau alt dispozitiv, pentru o perioadă limitată de timp.
- Tezele de doctor în format electronic sunt considerate cărți electronice.
- La fel și documentele digitizate de către bibliotecă.

- Unitățile sau înregistrările sunt, de regulă, colectate cu un anumit scop și se referă la o temă definită. O bază de date poate fi publicată pe CD-ROM, dischetă sau alte suporturi, cum ar fi un fișier informatic accesat prin telefon sau prin Internet.
- O interfață unică de acces la o multitudine de reviste ori documente digitale, oferite de un editor sau un furnizor, este la fel considerată ca o bază de date.

BAZĂ DE DATE

ansamblu de înregistrări descriptive sau unități cu conținut documentar (date factologice, texte, imagini, sunete) având o interfață comună și un program pentru extragerea și utilizarea datelor

PUBLICAȚIE ELECTRONICĂ ÎN SERIE - publicație periodică disponibilă doar în format electronic sau atît în format electronic cît și alt format.

- Cuprinde atît publicațiile în serie păstrate local, cât și resursele accesibile la distanță pentru care au fost obținute drepturi de acces permanent sau temporar.
- Cuprinde publicațiile în serie digitizate de biblioteci.

COLECȚIE DIGITIZATĂ

parte a colecției electronice compusă din acele articole care au fost digitizate din colecția în format analogic a bibliotecii

DOCUMENT DIGITAL

unitate de informație cu un conținut definit, care a fost creată inițial în format digital sau digitalizată de către bibliotecă sau care a fost achiziționată de bibliotecă sub formă digitală ca parte a colecției acesteia

În această categorie sunt incluse cărțile electronice, brevetele electronice, documentele audiovizuale în rețea și alte documente digitale cum ar fi rapoartele, documentele cartografice și muzicale, publicațiile preprint, etc.

Un document digital poate fi structurat în unul sau mai multe fișiere.

Documentul digital cuprinde una sau mai multe unități de conținut. Înainte de digitalizare, biblioteca trebuie să decidă care unități de conținut vor fi accesibile căutării (de ex., articole în publicații periodice sau înregistrări cu piese muzicale).

Disc compact non-inscriptibil, CD-ROM - suport informatic pentru stocarea și extragerea informației utilizând tehnologiile laser și care conține date textuale și/sau multimedia.

DVD (disc digital polivalent) - categorie de suport pentru stocare optică, cu dimensiuni similare unui disc compact, dar cu o capacitate de stocare mult mai mare.

Document multimedia -document în format digital care combină diferite moduri de prezentare a informației (text, fotografii, imagini grafice, video, audio) pentru utilizare interactivă.

Documentele multimedia sunt determinate în funcție de principalele lor caracteristici sau scopuri, de exemplu, o bază de date, un periodic electronic sau un document digital.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ELIMINAREA - document sau articol exclus dintr-o
colecție în cursul perioadei de referință.

Eliminarea poate fi realizată prin suprimare, transferul
de proprietate, sau, în cazul resurselor
electronice, ștergerea fișierelor sau anularea licențelor.

Muḩumesc